

La falsa croada de Jacques Chirac

França vol una sola política antidrogues a Europa, però Holanda es defensa aferrissadament amb nombres i estadístiques que posen en ridícul Chirac. Els controls a les fronteres europees establerts pel Tractat de Schengen encara no han caigut del tot en aquest punt.

Els holandesos s'han sentit dir de tot. Des d'acusacions de ser un "narcostat" a ser culpables de pervertir la "joventut francesa i europea". Darrere els atacs hi ha França, que els acusa amb virulència de tenir una política massa tova sobre els narcòtics, cosa que afecta la resta d'Europa i França especialment. Holanda s'ha defensat amb comptes i estadístiques

a favor, però aquest cop ha cedit a la pressió francesa. S'han tancat alguns establiments legals de venda de marihuana, coneguts com *coffee-shops*, i s'ha reduït de 30 a 5 grams la quantitat de droga que cada client hi pot comprar. L'inici de l'aplicació total del Tractat de Schengen ha estat l'espurna que ha fet esclatar el debat sobre el remei menys dolent contra les drogues. El Tractat de Schengen s'aplica des de 1995 i permet travessar les fronteres de set països europeus sense necessitat de passaport.

El president de la República francesa, Jacques Chirac, escriu fa un mes al diari *Libération* un article sobre la incidència del tractat en la lluita contra la droga, "amb la lliure circulació, n'hi ha prou que un país tingui una legislació laxa perquè tota la nostra acció es vegi afeblida".

Chirac feia referència directa a la política sobre estupeficients d'Holanda. En el mateix article el president francès es preguntava "per què no imaginar-se que en un proper Consell d'Europa els quinze caps d'estat o de govern acordin solemnement prohibir la producció i el comerç de totes les

formes de droga sense cap excepció?".

França ataca. Com si s'hagués obert la veda, els atacs francesos han proliferat molt. Fa un mes el parlamentari neogaullista Paul Masson, va fer un informe on qualificava Holanda de "narcostat". I fins i tot un altre col·lega polític de Chirac, Jacques Mayard fa unes setmanes va proposar un boicot formal als productes dels Països Baixos. La resposta dels holandesos va ser contundent: "doncs comenceu per les drogues". I és que al país de les tulipes no els agrada ser cap de turc dels fracassos dels altres, i encara menys de França, perquè així és com perceben la situació.

Però la picabaralla va de debò i de moment les acusacions creuades han provocat que s'anul·lés una reunió recent entre Chirac, el primer ministre holandès, William Kok, i quatre líders europeus més.

El mandatari francès, amb el boc expiatori holandès per a tots els mals de toxicomania del seu país, ha decidit aplicar el Tractat de Schengen a la seva manera. Els controls aduaners s'anul·len a tot arreu, menys a les fronteres amb Luxemburg i Bèlgica, països signants del tractat de Schengen i amb legislacions netament prohibicionistes i repressores, perquè tots dos països tenen també frontera oberta amb Holanda. El ministre d'Interior belga, Johan Vande Lanotte ha criticat l'acti-

tud de Chirac, "aquests controls fronterers fan riure. A més, França, un país molt més gran que Bèlgica, ha capturat la mateixa quantitat d'estupefaents que nosaltres. Els seus resultats són horribles. (...) França s'escandalitza molt, però fa poc en el seu territori".

El model de Chirac. El president francès aplica el model antidroga repressiu i prohibicionista importat dels EUA. La seva vocació de lideratge europeu també implica, doncs, unificar les polítiques antidroga, i per aquest motiu li molesta especialment el cas holandès on està legalitzada la venda de marihuana i es practiquen amplis programes per al tractament de les drogodependències.

Chirac, però, no està sol en els seus atacs furibunds contra la política holandesa. Gran Bretanya també practica una política molt repressiva contra les drogues, així com Irlanda i Àustria. Suècia, Finlàndia i Islàndia i sobretot Noruega, de moment només observadors de Schengen, amb polítiques repressives de diferent grau, també són considerats possibles aliats de França. Fins i tot l'ONU ha criticat la política antidrogues neerlandesa, encara que Holanda ha signat tots els tractats internacionals contra el tràfic de drogues.

En concret França critica la legislació dels Països Baixos perquè ha permès que aquest país hagi esdevingut una gran plataforma per distribuir tot tipus de droga arreu d'Europa. També acusa el país de les tulipes de provocar l'augment del "narcoturisme" d'alemanys, belgues i francesos, principalment, a les ciutats i pobles de la frontera holandesa on hi ha *coffee-shops*. França, de fet, nega l'eficàcia dels *coffee-shops* en la lluita antidroga perquè diu que en alguns d'aquests establiments s'hi ha infiltrat el crim organitzat. Tot i que aquestes acusacions puguin ser molt discutides, sí que és cert que un dels punts negres holandesos reconeguts és el port de Rotter-

França nega l'eficàcia dels 'coffee-shops' en la lluita antidroga, diuen que en aquests llocs s'ha infiltrat el crim organitzat.

dam, un dels més importants del món, i evidentment també pel que fa a les drogues. De fet, diversos estudis destaquen que Holanda s'ha convertit en el principal exportador de drogues de disseny (tipus èxtasi) a nivell europeu. En aquest aspecte, les autoritats holandeses reconeixen que malauradament ha augmentat el consum de drogues d'aquest tipus al seu país.

De fet els holandesos estan molt dividits sobre la legislació sobre drogues del seu país. En un son-

deig publicat a la revista local *Het Parool* un 47% dels enquestats es mostrava en desacord amb l'actual política antidrogues. Un altre estudi recentment publicat revelava també que menys d'un terç de la població aproven la legislació sobre droga creada fa vint anys.

Els polítics holandesos, però, estan molt orgullosos de les seves normes. Frits Rüter, criminòleg de la Universitat d'Amsterdam explica que no es poden resoldre els problemes fent-ne tabú, i fa un símil amb la situació geogràfica d'Holanda i l'aigua: "El nostre principal enemic és l'aigua; sabem que no podem aturar-la, i per tant hem de canalitzar-la". Aquesta opinió és compartida fins i tot pels polítics conservadors, a l'oposició, que tot i les crítiques que puguin fer al seu govern, encara es qüestionen molt més l'actitud repressora francesa. Les llibertats individuals són més que sagrades a Holanda.

Alguns polítics holandesos han assenyalat que les causes de l'ac-

Jacques Chirac. El president francès vol que tots els estats de la UE apliquin la mateixa política contra les drogues.

Llum tènue al final del caos

Als Estats Units de Nord-amèrica, s'estima que entre 11 i 15 milions de persones tenen relació directa amb el consum de drogues i la coca i els seus derivats són els narcòtics millor implantats comercialment. Des de l'arribada al poder dels republicans als EUA als anys 80, la política del país en matèria de drogoaddicció oblida la colossal demanda interior i es concentra a tallar l'oferta exterior. Així, els presidents Ronald Reagan i George Bush concentraren infinits recursos –a l'última dècada els Estats Units han invertit 6,5 bilions de pessetes a aturar l'entrada d'estupefaents– en la guerra contra les drogues, focalitzada a Amèrica del Sud. El president demòcrata, Bill Clinton, ha intentat equilibrar una política interior i exterior violenta contra els narcos i els retalls de crèdits als països productors –Perú, Colòmbia i Bolívia, per aquest ordre en la producció de fulla de coca; quant a cocaïna, Colòmbia és el gran exportador– i campanyes de prevenció per als consumidors.

A Llatinoamèrica i als EUA és difícil parlar de legalització. La veu majoritària ha impulsat el govern nord-americà a reforçar la col·laboració entre les forces armades dels països productors i els esquadrans de la mort d'ultradreta llatinoamericans, absolutament corruptes. No obstant això, la gran inversió ianqui s'ha abocat sobre els centenars de seccions de serveis secrets contra la droga i la totpoderosa DEA (polícia antidroga). Si es legalitzaren les drogues, caldria assumir les despeses d'una administració amb milers de funcionaris aturats –els de la DEA–, la pèrdua de l'instrument de pressió internacional que és l'agència i la idea que tota la política construïda fins ara havia estat errònia.

Els Estats Units pressionen per arrasar les collites de fulla de coca andines. Avui es produeix tres vegades més coca que fa vint anys, i l'any passat es va arribar a cultivar a Perú 115.000 fanecades. A tota l'Amazònia s'estima que la quantitat de cultiu voreja les 300.000 fanecades, que han substituït la vegetació autòctona. Els camperols –anomenats cocalers– han utilitzat des de sempre la fulla de coca per estimular el seu rendiment productiu i en les celebracions. Eduardo Bedoya, professor convidat d'ecologia política de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i especialista en economia camperola dels coca-

TJERK VAN DER MEULEN

Bedoya: "Els camperols necessiten eixides."

lers apunta que "la solució per al problema del tràfic de cocaïna passa invariablement per reflexionar sobre la situació dels camperols, que varen arribar a un estat calamitos amb les diverses reformes agràries i han vist en la fulla de coca un gran cobertor econòmic". La pasta base creada pels camperols peruans és comprada per Colòmbia, on es converteix en cocaïna pròpiament dita. "Des del principi de la producció de coca, quan la fulla es converteix en base –pas per al qual es necessiten components que empesten l'ecosistema i eliminen la biodiversitat– hem de parlar també de deforestació. La coca exigeix un cultiu intensiu i necessita de mà d'obra abundant. I els camperols que no cultiven coca no tenen altra eixida que dedicar-se a cultius expansius mitjançant tècniques d'agricultura migratòria que causen una gran deforestació que ja afecta 700.000 fanecades a la regió cocalera peruana de l'Alt Huallaga", diu Bedoya. Aleshores, les opcions que podrien oferir-se als cocalers perquè deixaren els seus cultius haurien d'implicar la donació de paquets tecnològics, conreus alternatius amb la seguretat que serien ben rebuts comercialment, i uns productes cultivables i diversificats per als quals es necessitara poca mà d'obra i estructurada al voltant d'unitats familiars. "Molt probablement, només això reduiria dràsticament la producció de coca. Una legalització sense aquestes mesures podria acabar eliminant els indígenes, desvalguts dins de l'embús econòmic de la droga", conclou Bedoya. **J. M. O.**

titud bel·ligerant de Chirac són la seva vocació de control i uniformitat de polítiques europees al seu gust, i alhora que així acontenta el sentiment antiimmigrant, els dubtes sobre la integració a la UE i els recels suscitats pel Tractat de Schengen d'una part dels francesos.

Els resultats holandesos. El març passat el ministre de Sanitat holandès, Els Borst, en un debat al Parlament sobre la legislació en matèria de drogues va reconèixer que si bé és cert que havia crescut la quantitat de consumidors de cannabis, sobretot entre els joves, també és cert que l'ús de drogues dures s'havia estabilitzat en un 0,1% o un 0,2% de la població, amb una edat mitjana entre els 35 i 36 anys. Per Borst la qüestió més important que es desprèn d'aquestes dades és "que l'heroïna ja no interessa als joves". Els altres resultats positius destacats per Borst van ser "la xifra particularment baixa de morts per sobredosi i per contagi de sida", i sobretot "que els drogoaddictes estan integrats en la societat". Aquest darrer punt és la base més important de la política holandesa: la descriminalització i regulació de les drogues manté els consumidors fora de les drogues dures, o en tot cas dels perillosos i antihigiènics mercats clandestins. Pel que fa a les drogues dures, a Holanda hi ha tractaments amb metadona, distribució de xeringues noves i accés a la sanitat pública. Borst també va aprofitar per relativitzar el problema de les drogues, "la xifra de morts relacionades amb el tabac és de 30.000 l'any; pel que fa a l'alcohol, cada any hi ha 350.000 alcohòlics i 2.000 morts per aquesta causa. En canvi no arriben a 50 anuals els morts causats per les drogues".

Però el ministre de Sanitat holandès no solament va defensar-se, també va carregar contra el seu principal detractor: "A França el pressupost per tractaments de toxicòmans és dues vegades més petit que el nostre i tenen dues vegades més toxicòmans,

dues vegades més persones amb sida i dues vegades més morts relacionades amb el consum de drogues". Els Borst va acabar el discurs de manera contundent, "Es il·lusori pensar que tancant els *coffee-shops* el consum de cannabis s'acabarà o disminuirà. Els mercats separats eviten la clandestinitat i la difusió de drogues barates i perilloses com el crack. És anar massa lluny voler modificar la nostra política simplement perquè altres països ho desitgen, amb conseqüències d'un deteriorament dels nostres resultats, alhora que no constatem cap millora als països que ens critiquen. Tot i que nosaltres també tenim problemes, difícilment trobarem un altre estat capaç —a tots els nivells— d'aconseguir millors resultats". La gran contradicció holandesa, però, és que si bé el consum i el cultiu personal estan permesos, la producció a l'engròs de drogues toves està prohibida, cosa que obliga els *coffee-shops* a proveir-se en el mercat clandestí.

Però no es tracta només del que diu el ministre de Sanitat holandès, fins i tot a França mateix hi ha fets que desmenteixen Chirac. Segons dades franceses, la major part de l'haixix que entra a l'hexàgon prové del Pakistan i sobretot del Marroc. El país de Hassan II, primer productor mundial d'aquest conreu, fa arribar la droga a través de l'estat espanyol, que també pertany al Tractat de Schengen, però en aquest cas França no ha posat cap obstacle per eliminar els controls fronterers. Les mateixes fonts assenyalen que Holanda no només exporta a França un 1,5% d'aquest cannabis, droga tova que segons l'Observatori Geopolític de la Droga, a París, és consumida per un 8,6% de francesos contra un 4,5% dels holandesos.

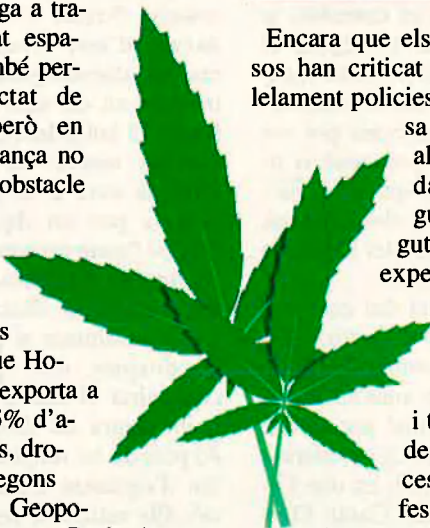
Segons dades franceses, la major part de l'haixix que entra a l'hexàgon prové del Marroc, via estat espanyol, i del Pakistan.

Encara que els polítics francesos han criticat Holanda, paral·lelament policies de la industriosa ciutat de Lille, altament castigada per les drogues, ha mantingut contactes amb experts d'Amsterdam sobre els subministraments de metadona. Fins i tot diversos caps de la policia francesa s'han manifestat perquè Holanda no renunciï a la seva política, tot i que han reclamat més esforços per vigilar les fron-

teres holandeses i concretament el port de Rotterdam, com també la imposició de multes als "narcoturistes". La policia francesa també percep com a "catastròfica" la situació dels suburbis de les seves grans ciutats, i consideren que no milloren, sinó que van a pitjor. França fins i tot té més toxicòmans amb sida que els EUA.

Però el govern de Chirac està convençut de la seva croada, i també molts francesos que han llegit un llibre de Gabriel Nahas molt promogut: *Les drogues toves no existeixen*, que no fa distincions de narcòtics. En contrast amb aquesta opinió, les veus dissidents són silenciades. Aquest és el cas d'un estudi del doctor Roger Henrion, encarregat pel govern de l'Elisi, que va concloure l'any passat amb el resultat que les drogues toves no porten a les drogues dures i que haurien de ser descriminalitzades.

L'exemple holandès. El cas és que països com Suïssa i Alemanya han començat a copiar certs aspectes del model holandès pels seus bons resultats. Suïssa ha experimentat amb la distribució d'heroïna, i a principis d'any una comissió de juristes, responsables polítics i especialistes es van

RAFA GIL

pronunciar per despenalitzar el consum d'estupefaents. Pel que fa a Alemanya, a poc a poc i sense fer soroll, fa dos anys s'hi va despenalitzar el consum del cannabis. Fins i tot s'han instal·lat alguns *coffee-shops* als *lander* del nord. Alemanya, també signant de Schengen, ha substituït la vigilància a la frontera amb Holanda per "grups mòbils de control".

Fa poc, però, el comissionat de la droga del Ministeri de l'Interior alemany, Eduard Linter, va dir que "la política de drogues d'Holanda ha augmentat el nostre problema amb els narcòtics".

Tanmateix els alemanys no són tan bel·ligerants com els francesos, el ministre d'Afers Estrangers, Klaus Kinkel, ha declarat fa uns dies que "respectava" la legislació holandesa.

Repte a la justícia espanyola.

La situació a l'estat espanyol és de penes de presó per al tràfic i multes de 50.000 a 5 milions de pessetes per al consum públic, tot i que es distingeix entre drogues dures i toves. Però a més la legislació vigent té una gran contradicció respecte el cannabis, ja que d'una banda protegeix el consum privat, com a dret fonamental referent a les llibertats individuals, però sanciona per via administrativa la possessió o tinença de qualsevol quantitat. És a dir, el dret penal despenalitza, però a través de la Llei Corcuera s'endureix la repressió.

En el cas concret del cannabis l'Associació Ramon Santos d'Estudis sobre el Cannabis (ARSEC) va comparèixer fa unes setmanes davant d'un Tribunal per delictes contra la salut pública per plantar cannabis, l'any 1993, en una finca de Montbrió del Camp (Tarragonès). Abans de la sembra, l'ARSEC va preguntar al fiscal antidroga de Catalunya, José Ma-

ría Mena, si era delictes o no la suma de plantacions individuals de cannabis per a autoconsum. Mena els va respondre de manera ambigua destacant que la producció per autoconsum individual no és punible, però que si la producció és per l'autoconsum col·lectiu plantejaria "seriosos problemes de tipificació penal". L'ARSEC va passar de les preguntes als fets i va sembrar les llavors. Les plantes no havien arribat a créixer gaire que

la Guàrdia Civil les va arrencar totes, en una estranya decomissió que provocà un enfrontament amb els Mossos d'Esquadra, i el

fiscal de Reus va acusar quatre responsables de l'ARSEC amb l'argument que la plantació representava un "evident i latent perill abstracte". L'ARSEC reclama el seu dret a cultivar marihuana per al seu estudi i autoconsum, en una suma de plantacions col·lectives. Vol un pronunciament de la justícia per anar temptejant-ne els límits i la seva coherència amb el dret penal espanyol.

A França aquestes escletxes estan hermèticament tancades, i volen que la resta d'Europa faci el mateix. Pertant Chirac, al capdavant d'una croada en certa manera demagògica, continuarà insistint en els seus atacs a Holanda. El holandès, però, saben que les manies de Chirac són molt de cara a la galeria, com deia fa poc un diplomàtic holandès: "quan no eren les drogues els francesos utilitzaven l'excusa del terrorisme. Nosaltres no és que subestimem el problema de les drogues, sinó que preferim concentrar el nostre esforç en la lluita contra les drogues dures". Al país de les tulipes encara hauran d'aguantar molta més pressió. Els resultats, però, corren a favor seu.

Oriol Cortacans